

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘)

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
มกราคม ๒๕๕๙

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง	สรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘)
หน่วยงานที่จัดทำ	สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
วันเดือนปีที่จัดทำ	มกราคม ๒๕๕๙

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากสรุปผลการดำเนินงานจากแหล่งข้อมูลจำนวน ๓ แหล่ง ประกอบด้วย ๑) ข้อมูลรายสัปดาห์ของ Smart trainer ที่รายงานผ่านระบบ Supervision Application จำนวน ๒ ครั้ง ในช่วงเดือน ธันวาคม (๑๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) มีจำนวนโรงเรียนที่รายงานทั้งสิ้น ๑,๔๖๔ แห่งจากโรงเรียนทั้งหมด ๓,๘๓๑ แห่ง ๒) ข้อมูลจากกิจกรรม AAR เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ของ Smart trainer และ ๓) ข้อมูลสรุปผลการติดตามการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เชิงประจักษ์ ครั้งที่ ๒ เขตพื้นที่ภาคเหนือ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ดังนี้

๑. สภาพความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

๑.๑ สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ ๙๓ โดยจัดเตรียมความพร้อมเรื่องการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม และมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์สูงสุด (ร้อยละ ๙๗.๒๙ และร้อยละ ๙๗.๐๐) ตามลำดับ ขณะที่ด้านการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการใช้ทำกิจกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ ๗๓.๙๘) รองลงมา คือ การรายงานผลการจัดกิจกรรม และการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรม (ร้อยละ ๗๕.๘๒ และร้อยละ ๗๙.๒๔ ตามลำดับ)

๑.๒ สถานศึกษามีระดับความพร้อมในการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๒๑ โดยมีระดับความพร้อมในด้านการบริหารจัดการโครงการอย่างเต็มศักยภาพสูงสุด (ร้อยละ ๙๖.๕๓) รองลงมา คือ จัดตารางเรียนกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกันมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ ๙๖.๑๗) และครูมีการจัดเตรียมแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด (ร้อยละ ๙๔.๓๗) ตามลำดับ ขณะที่สถานศึกษามีระดับความพร้อมด้านการมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและเพียงพออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด น้อยสุด (ร้อยละ ๘๓.๔๐)

๑.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษาในเดือนพฤศจิกายนกับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ พบว่า สถานศึกษามีระดับความพร้อมในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้นในทุกประเด็น โดยประเด็นการดำเนินงานที่ระดับความพร้อมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นสูงสุด ๓ ลำดับ คือ ๑) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและเพียงพอ (ร้อยละ ๑๑.๘๕) ๒) เอกสารประกอบการเรียนมีความชัดเจนและเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัด (ร้อยละ ๘.๒๘) และ ๓) ครูมีการจัดเตรียมแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด (ร้อยละ ๖.๑๖) ตามลำดับ

๒. การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยภาพรวม สรุปได้ดังนี้

๒.๑ สัดส่วนการจัดกิจกรรม ๔H ของสถานศึกษาในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมรวมทั้ง ๔ ประเภทในวันเดียวกันร้อยละ ๕๐.๑๑ และจัดกิจกรรม โดยแยกประเภทเป็นรายวันๆ ละ ๑ ประเภท ร้อยละ ๔๓.๓๑ โดยที่มีการจัดกิจกรรมในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ที่จำแนกชัดเจนมากขึ้นกว่าในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

๒.๒ สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรม ๔H ที่หลากหลายในแต่ละด้านที่ครอบคลุม ๔H โดยมีสถานศึกษาที่เน้นกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ (Head) และกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) ที่ชัดเจน และมีการพัฒนากิจกรรมเป็นองค์รวมโดยบูรณาการ ๔H ไปพร้อม ๆ กันทั้ง Head Heart Hand และ Health

๒.๓ สถานศึกษาจัดกิจกรรมประเภทพี่สอนน้อง/กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ ๗๐.๙๑ และจัดกิจกรรมประเภทส่งเสริมความสามัคคี และค่านิยม ร้อยละ ๘๘.๗๔ และเมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ พบว่า มีการจัดกิจกรรมทั้งสองประเภทเพิ่มมากขึ้น

๓. ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม สรุปได้ดังนี้

๓.๑ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการจัดกิจกรรมในประเด็นต่าง ๆ มากกว่าร้อยละ ๘๕ โดยผลการจัดกิจกรรมที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือ สถานศึกษามีการบันทึกผลการจัดกิจกรรม (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมา คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (ร้อยละ ๙๗.๓๔) และการจัดกิจกรรมกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ร้อยละ ๙๖.๖๕) ตามลำดับ ส่วนผลการดำเนินงานที่มีค่าร้อยละต่ำสุด คือ สถานศึกษานำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (ร้อยละ ๖๘.๑๗) รองลงมา คือ นักเรียนร่วมสรุปองค์ความรู้ (ร้อยละ ๖๘.๙๒)

๓.๒ สถานศึกษาดำเนินงานตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ มีคุณภาพโดยรวมเฉลี่ยในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๘๗.๑๔

๓.๓ นักเรียนมีความสุข มีความตื่นตัว ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนและครูร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๙๗.๘๕ รองลงมา นักเรียนได้เข้าเรียนกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ ๙๗.๑๘ มีการปรับตารางเรียนให้นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมที่กำหนด ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๙๖.๑๗ ขณะที่ชุมชน/หน่วยงานอื่น และภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน ในระดับระดับมากถึงมากที่สุด มีเพียงร้อยละ ๕๕.๐๑ และผู้ปกครอง ชุมชนมีความตื่นตัว และให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการในระดับระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ ๗๐.๖๘

๓.๔ ผลการเปรียบเทียบระดับผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ในช่วงเดือนพฤศจิกายนกับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ พบว่า สถานศึกษามีผลการดำเนินงานโดยภาพรวมมากขึ้นกว่าผลการดำเนินงานในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ในทุกประเด็น โดยประเด็นผลการดำเนินงานที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นสูงสุด ๓ ลำดับ ดังนี้คือ ๑) ชุมชน/หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน (ร้อยละ ๑๔.๔๖) ๒) ผู้ปกครอง และชุมชนตื่นตัว และให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ (ร้อยละ ๕.๕๓) และ ๓) ครูกับนักเรียนร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข (ร้อยละ ๔.๖๕)

๔. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข สรุปได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดทำแผนที่ใช้ในกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างอายุของนักเรียน และการบูรณาการ หรือ แผนการจัดกิจกรรมยังไม่ละเอียด ครอบคลุมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และยังไม่ครบสมบูรณ์ในบางกิจกรรม แต่เป็นปัญหาที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการแก้ไขได้ และมีผลทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมาย และนักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข

๔.๒ ปัญหาด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่า มีจำนวนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บางกิจกรรมต้องใช้เวลาดูติดต่อกันหลายชั่วโมง ทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและหรือขยายเวลาในการจัดกิจกรรม และจัดให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมถึงผู้ปกครอง ครูผู้สอนและผู้บริหารในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงมีความกังวลว่าการจัดกิจกรรมตามนโยบายอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนลดลง

๔.๓ ปัญหาด้านผู้เรียนและครู พบว่า ยังมีนักเรียนบางคนทำงานซ้ำไม่ทันเพื่อน หรือนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างวัย ในการทำกิจกรรมที่คละชั้น ทำให้นักเรียนบางคนขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม โดยครูมีแนวทางแก้ไขและทำให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกันให้เพื่อนคนที่เก่งช่วยสอน อีกทั้ง มีการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางด้านร่างกาย และสติปัญญาเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันได้ นอกจากนี้ โรงเรียนบางแห่งยังมีครูที่ขาดทักษะ/ความชำนาญในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

๔.๔ ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งเป็นปัญหาที่สถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขโดยปรับเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้สามารถดำเนินการกิจกรรม เป็นไปตามเป้าหมาย และสถานศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน แหล่งเรียนรู้อยู่ไกล ต้องใช้เวลาในการเดินทางมากและในการจัดกิจกรรมน้อย

๕. การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่น

สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมา คือ ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม (ร้อยละ ๖๗.๙๖) และการมีส่วนร่วมจากภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน (ร้อยละ ๖๑.๖๘) ตามลำดับ

๖. ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๖.๑ ปัจจัยความสำเร็จ

(๑) ด้านบุคลากร ได้แก่

- ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

- ผู้ปฏิบัติและ Smart Trainers ต้องมีความเข้าใจและชัดเจนในหลักการทั้ง ๔H เพื่อให้สนองตอบต่อหลักการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน และกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริม ช่วยเหลือสถานศึกษา และครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เรื่องเล่าไร้พรมแดน” ระหว่างโรงเรียนนาร่องหรือโรงเรียนคู่ขนาน โดยการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาของตนเอง

- ครูผู้สอนต้องสามารถเชื่อมโยงหรือบูรณาการการจัดกิจกรรมตามนโยบายสู่การเรียนการสอนตามปกติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

- ครูผู้สอนต้องส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักเรียนให้พร้อมดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ โดยครูผู้สอนมีความตื่นตัว เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) และทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิต

- ครูผู้สอนต้องมีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถออกแบบกิจกรรมที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะทั้ง ๔ H

- การมีรูปแบบการพัฒนาครูสอนที่หลากหลายไม่เน้นการพัฒนาครู ผู้สอนโดยการอบรม สัมมนาแต่เพียงอย่างเดียว

(๒) ด้านงบประมาณ ได้แก่ การทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว และแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบาย โดยคำนึงถึงสภาพบริบท และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

(๓) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งจัดทำคู่มือหรือแนวทางการจัดกิจกรรมให้มีความชัดเจน ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนทั้ง ๔ H

(๔) ด้านการจัดการ ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ๒) มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เป็นระบบ ๓) มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนตามบริบทของสถานศึกษาทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

๖.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) ควรเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนให้เพียงพอในการจัดกิจกรรม ตลอดจนจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียน

(๒) ควรเพิ่มทักษะและเทคนิคการจัดกิจกรรมให้กับครูผู้สอน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘)

รายงานฉบับนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล จำนวน ๓ แหล่ง ประกอบด้วย ๑) ข้อมูลรายสัปดาห์ของ Smart trainer ที่รายงานผ่านระบบ Supervision Application จำนวน ๒ ครั้ง ในช่วงเดือนธันวาคม (๑๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) มีจำนวนโรงเรียนที่รายงานทั้งสิ้น ๑,๔๖๔ แห่งจากโรงเรียนทั้งหมด ๓,๘๓๑ แห่ง ๒) ข้อมูลจากกิจกรรม AAR เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ของ Smart trainer และ ๓) ข้อมูลสรุปผลการติดตามการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เชิงประจักษ์ ครั้งที่ ๒ เขตพื้นที่ภาคเหนือ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ และแบ่งการนำเสนอสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน ๖ หัวข้อ ได้แก่ ๑) สภาพความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ๒) การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยภาพรวม ๓) ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ๔) ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข ๕) การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่น และ ๖) ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

๑. สภาพความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษา

๑.๑ สภาพความพร้อมในดำเนินงานของสถานศึกษา

จากข้อมูลการรายงานการจัดเตรียมความพร้อมในดำเนินงานจัดกิจกรรมของสถานศึกษา จำนวน ๑,๔๖๔ แห่ง สรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ ๙๓ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่จัดเตรียมความพร้อมเรื่องการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์สูงสุด (ร้อยละ ๙๗.๒๙ และร้อยละ ๙๗.๐๐ ตามลำดับ) ขณะที่การจัดเตรียมความพร้อมด้านการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการใช้ทำกิจกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ ๗๓.๙๘) รองลงมา คือ การรายงานผลการจัดกิจกรรม และการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรม (ร้อยละ ๗๕.๘๒ และร้อยละ ๗๙.๒๔ ตามลำดับ) ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สภาพความพร้อมในการจัดกิจกรรม

ประเด็น (N=๑,๔๖๔ แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
๑. มีแผนการจัดกิจกรรม	๑,๔๒๔	๙๗.๒๗
๒. มีการจัดกิจกรรมสอดคล้องจุดประสงค์	๑,๔๒๐	๙๗.๐๐
๓. มีกิจกรรมเหมาะสมกับเวลา	๑,๓๖๘	๙๓.๔๔
๔. จัดแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกิจกรรม	๑,๓๗๖	๙๓.๙๙
๕. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรม	๑,๑๖๐	๗๙.๒๔
๖. ได้รับจัดสรรงบประมาณในการใช้ทำกิจกรรม	๑,๐๘๓	๗๓.๙๘
๗. มีการวางแผนการจัดกิจกรรม	๑,๔๐๖	๙๖.๐๔
๘. จัดครูรับผิดชอบกิจกรรม	๑,๔๑๒	๙๖.๔๕
๙. มีการจัดกลุ่มผู้เรียน	๑,๓๘๑	๙๔.๓๓
๑๐. มีการรายงานผลการจัดกิจกรรม	๑,๑๑๐	๗๕.๘๒

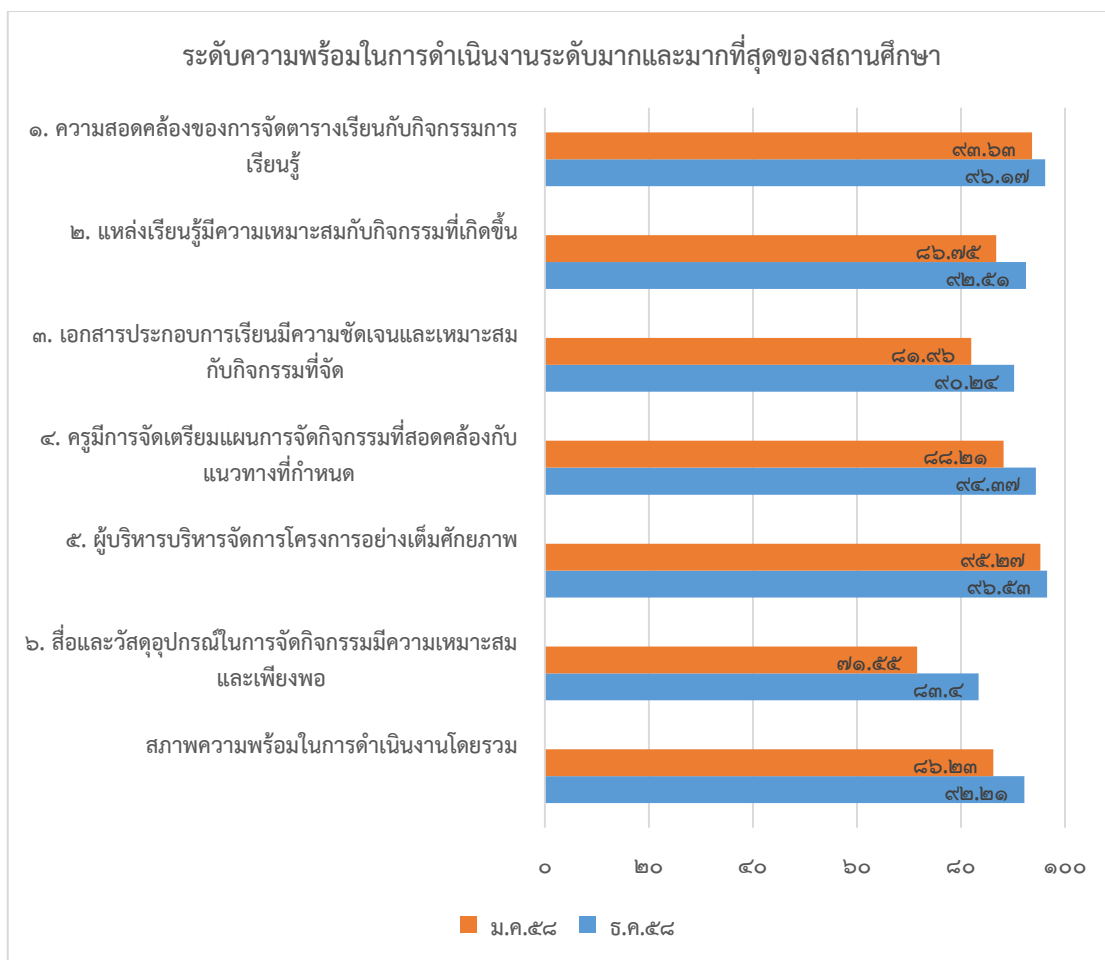
๑.๒ ระดับความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษา

สถานศึกษามีระดับความพร้อมในการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ ๙๒.๒๑) โดยสถานศึกษามีระดับความพร้อมในด้านการบริหารจัดการโครงการอย่างเต็ม ศักยภาพสูงสุด (ร้อยละ ๙๖.๕๓) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดตารางเรียนกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกันมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ ๙๖.๑๗) และครูมีการจัดเตรียมแผนการจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด (ร้อยละ ๙๔.๓๗) ตามลำดับ ขณะที่สถานศึกษามีระดับความพร้อม ด้านการมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและเพียงพออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ใน ระดับน้อยสุด (ร้อยละ ๘๓.๔๐) ดังตารางที่ ๒

เมื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษาในเดือนพฤศจิกายนกับ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า สถานศึกษามีระดับความพร้อมในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้นใน ทุกประเด็น โดยประเด็นความพร้อมในการดำเนินงานที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นสูงสุด ๓ ลำดับ มีดังนี้คือ ๑) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและเพียงพอ (ร้อยละ ๑๑.๘๕) ๒) เอกสารประกอบการเรียนมีความชัดเจนและเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัด (ร้อยละ ๘.๒๘) และ ๓) ครู จัดเตรียมแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด (ร้อยละ ๖.๑๖) ตามลำดับ ดังตารางที่ ๒ และแผนภาพที่ ๑

ตารางที่ ๒ ระดับความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กับ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘

ประเด็น	ระดับความพร้อมของสถานศึกษา (%)					
	เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘			เดือนธันวาคม ๒๕๕๘		
	มากที่สุด	มาก	รวม	มากที่สุด	มาก	รวม
๑. ความสอดคล้องของการจัด ตารางเรียนกับกิจกรรมการ เรียนรู้	๓๘.๘๗	๕๔.๗๖	๙๓.๖๓	๔๒.๘๘	๕๓.๑๙	๙๖.๑๗
๒. แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ กิจกรรมที่เกิดขึ้น	๒๔.๙๕	๖๑.๘๐	๘๖.๗๕	๓๒.๕๕	๕๙.๙๖	๙๒.๕๑
๓. เอกสารประกอบการเรียนมี ความชัดเจนและเหมาะสมกับ กิจกรรมที่จัด	๑๙.๙๙	๖๑.๙๗	๘๑.๙๖	๓๐.๘๐	๕๙.๔๔	๙๐.๒๔
๔. ครูมีการจัดเตรียมแผนการจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทาง ที่กำหนด	๒๘.๒๘	๕๙.๙๓	๘๘.๒๑	๓๔.๔๑	๕๙.๙๖	๙๔.๓๗
๕. ผู้บริหารบริหารจัดการโครงการ อย่างเต็มศักยภาพ	๔๔.๖๔	๕๐.๖๓	๙๕.๒๗	๕๐.๔๔	๔๖.๐๙	๙๖.๕๓
๖. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัด กิจกรรมมีความเหมาะสมและ เพียงพอ	๑๘.๕๖	๕๒.๙๙	๗๑.๕๕	๒๓.๔๙	๕๙.๙๑	๘๓.๔๐
ระดับความพร้อมในการ ดำเนินงานโดยรวม	๒๙.๒๒	๕๗.๐๑	๘๖.๒๓	๓๕.๗๘	๕๖.๔๓	๙๒.๒๑

แผนภาพที่ ๑ ระดับความพร้อมในการดำเนินงานระดับมากและมากที่สุดของสถานศึกษาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๒. การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยภาพรวม

๒.๑ สัดส่วนการจัดกิจกรรม ๔H ของสถานศึกษา

สัดส่วนของการจัดกิจกรรม ๔H ที่สถานศึกษาจัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมรวมทั้ง ๔ ประเภทในวันเดียวกันร้อยละ ๕๐.๑๑ และมีการจัดกิจกรรม โดยแยกประเภทเป็นรายวันๆ ละ ๑ ประเภท ร้อยละ ๔๓.๓๑ โดยที่มีการจัดกิจกรรมในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ที่จำแนกชัดเจนมากขึ้นกว่าเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ลักษณะการจัดกิจกรรม ๔H ในเดือนธันวาคม และ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ลักษณะการจัดกิจกรรม	ร้อยละ	
	พ.ย.๕๘	ธ.ค.๕๘
จัดกิจกรรมรวมทั้ง ๔ ประเภท ในวันเดียวกัน	๒๑.๕๗	๕๐.๑๑
จัดกิจกรรมแต่ละประเภทแยกเป็นรายวันๆ ละ ๑ ประเภท	๒๐.๖๓	๔๓.๓๑
อื่น ๆ ไม่ระบุ	๕๗.๗๙	๒๗.๘๑

๒.๒ ตัวอย่างกิจกรรม ๔H

ผลจากการวิเคราะห์ตัวอย่างกิจกรรม ๔H ที่สถานศึกษาจัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม ๔H ที่หลากหลายในแต่ละด้านที่ครอบคลุม ๔H โดยยังมีโรงเรียนที่เน้นกิจกรรมที่การพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ (Head) และกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) ที่ชัดเจนและมีการพัฒนากิจกรรมเป็นองค์รวมโดยบูรณาการ ๔H ไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง Head Heart Hand และ Health รายละเอียดดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ตัวอย่างกิจกรรม ๔H ที่สถานศึกษาจัดในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

(๑) กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ (Head)

จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อกิจกรรมที่จัด
เพชรบูรณ์	อนุบาลเขาค้อ	เกมหรรษาพัฒนาสมอง
พิษณุโลก	นาบัววิทยา	ภาษาพาเพลิน เสริมสมองประลองปัญญา
นราธิวาส	ประชาพัฒนา	ขยะแปลงร่าง
สงขลา	บ้านพรต	กิจกรรมเดินตามรอยเท้าพ่อ กิจกรรมหนึ่งใจร้อยมือล้านความดี กิจกรรมวัสดุหรรษา (การประดิษฐ์กล่องใส่ดินสอ)
ชลบุรี	สุรศักดิ์วิทยาคม	เตรียมความพร้อมสู่ความพอเพียง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
พระนครศรีอยุธยา	วัดโคกช้าง (ราษฎร์บำรุง)	คณิตคิดสนุก
กาฬสินธุ์	โคกนาดี	เกมต่อจิ๊กซอร์ ประดิษฐ์ดอกไม้จากกระดาษย่น นิทานคุณธรรม
หนองบัวลำภู	บ้านหนองแวง	กิจกรรมรักการอ่าน การคิดคำนวณ
พิจิตร	บ้านวังพร้าว	กิจกรรมดนตรี นาฏศิลป์
สุโขทัย	บ้านหนองจาง	เทคนิคการคิดเลขเร็ว
ปัตตานี	บ้านลือแตก	บันทึกขั้นตอนการทำขนมขมิ้นเผือกในสมุดเล่มเล็ก
ปทุมธานี	ชุมชนวัดบัวแก้วเกษร	บิงโกจำนวนนับ ภาษาพาสนุก เสริมทักษะกระบวนการวิทย์ (การใช้เครื่องมือในห้องวิทย์) หมากรอส หมากรุก
หนองบัวลำภู	ดอนปอวิทยา	เกษตรอินทรีย์
ร้อยเอ็ด	เทอดไทยวิทยาคม	แผ่นพับโฆษณา การปลูกผักอินทรีย์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นาฏศิลป์หรรษา ดุริยางค์

(๒) กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม (Heart)

จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อกิจกรรมที่จัด
พิจิตร	บ้านวังพร้าว	กิจกรรมค่านิยมอันพึงประสงค์/กิจกรรมธรรมศึกษา
ลำปาง	อนุบาลเสริมงาม	ทำเหรียญโปรยทาน การทำขนมไทย (ขนมบัวลอย 3 สี)
นราธิวาส	ประชาพัฒนา	เรียนรู้คุณธรรมผ่านบทเพลง ทำความสะอาดบาเลาะ
สุราษฎร์ธานี	บ้านคลองสระ	อบรมคุณธรรม จริยธรรม
	วัดอรัญคามวารี	จัดทำป้ายผังพันธุ์ไม้
ระยอง	ข้าอพิทยาคม	คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
อ่างทอง	บ้านน้ำผึ้ง	ดนตรีพาเพลิน, สนุกกับกลองยาว
สกลนคร	มัธยมวานรนิวาส	ฝึกจิต สมาธิ เด็กดี V-Star การละเล่นไทย มารยาทไทย
อุดรธานี	บ้านเชียงวิทยา	กิจกรรมจักสานวัสดุพื้นบ้าน
ตาก	บ้านลานสาง	กิจกรรมงามอย่างไทยลูกเสือ-ยุวกาชาด
แม่ฮ่องสอน	บ้านรักไทย	บำเพ็ญประโยชน์ออกสู่ชุมชน ละครคุณธรรม
ชัยนาท	วัดมะปราง	การทำดอกไม้จันทร์ ดนตรีไทย
นครสวรรค์	บ้านหนองไผ่	สวดมนต์ไหว้พระสุดสัปดาห์
ยโสธร	บ้านนาเวียง	สวดมนต์ไหว้พระ
หนองบัวลำภู	เมืองใหม่วิทยา	การทอผ้าสายฝน

(๓) กิจกรรมพัฒนาแบบองค์รวมทั้ง Head Heart Hand และ Health

จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อกิจกรรมที่จัด
สุโขทัย	บ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์)	โลกสวยด้วยโครงงาน เกษตรแนวใหม่ใช้อย่าง พอเพียง
	บ้านคลองตะเฆ่	เหรียญสวยรวยบุญ
กำแพงเพชร	บ้านทุ่งมหาชัย	นาฏศิลป์
นครศรีธรรมราช	บ้านปลายทอน	การทำไม้กวาดก้านมะพร้าว กิจกรรม Enjoy Domino การทำอาหารคาว กิจกรรมพัน พัน พัน ด้วยเชือก

จังหวัด	โรงเรียน	ชื่อกิจกรรมที่จัด
ปัตตานี	อนุบาลยะรัง	อบรมบุรุษิยาเสพติด ICT นำรู้ Fun Wish English Fun Wish Art
จันทบุรี	บ้านทรัพย์เจริญ	ไอเดียบรรเจิด
สกลนคร	อากาศอำนวยศึกษา	โครงการวิทยาศาสตร์ ของเล่นเชิงวิทยาศาสตร์ พุดภาษาอังกฤษ พุดภาษาจีน
อุดรธานี	สร้างคอมวิทยา	เครื่องบินพลังยาง
เชียงราย	ดงมะดื่นเนินสยาม	กีฬาฮาเฮ
นราธิวาส	บ้านยะบะ (อุปการวิทยา)	เกี่ยวทอกล้วยหอม สนุกสนานกับการละเล่น
นนทบุรี	สุเหร่าปากคลองลำรี	วัฒนธรรมชุมชนกับวัฒนธรรมไทย(การเกิด)
ปราจีนบุรี	วัดราษฎร์เจริญ ศรัทธาธรรม	ว่างเมื่อไหร่ก็แวะมา
บุรีรัมย์	เสนศิริอนุสรณ์	กิจกรรมวันคริสต์มาส
หนองบัวลำภู	บ้านตะเคียนทอง	การเคลื่อนไหวร่างกาย(เกมวิ่งห่วงยาง)

๒.๓ การจัดกิจกรรมที่สอนน้อง/กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนและกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีและค่านิยม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษา จำนวน ๔๗๑ โรงเรียน สรุปได้ว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประเภทที่สอนน้อง/กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ ๗๐.๙๑ และจัดกิจกรรมประเภทส่งเสริมความสามัคคี และค่านิยม ร้อยละ ๘๘.๗๔ และเมื่อเทียบกับร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ พบว่า มีการจัดกิจกรรมทั้งสองประเภทเพิ่มมากขึ้น ดังตารางที่ ๕ ตารางที่ ๕ ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมประเภทสอนน้อง/กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนและ กิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี และค่านิยม

ประเภทกิจกรรม	ร้อยละ	
	เดือน พ.ย. (๔๑๙ แห่ง)	เดือน ธ.ค. (๔๗๑ แห่ง)
กิจกรรมประเภทที่สอนน้อง / กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	๕๖.๓๑	๗๐.๙๑
กิจกรรมประเภทส่งเสริมความสามัคคี และค่านิยม	๗๑.๐๖	๘๘.๗๔

๓. ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม

๓.๑ ผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

จากข้อมูลการรายงานผลการดำเนินการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา จำนวน ๑,๔๖๔ แห่ง สรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการจัดกิจกรรมในประเด็นต่าง ๆ มากกว่าร้อยละ ๘๕ โดยผลการจัดกิจกรรมที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือ สถานศึกษามีการบันทึกผลการจัดกิจกรรม (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมา คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (ร้อยละ ๙๗.๓๔) และ

การจัดกิจกรรมกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ร้อยละ ๙๖.๖๕) ตามลำดับ ส่วนผลการดำเนินงานที่มีค่าร้อยละต่ำสุด ๓ ลำดับ คือ สถานศึกษานำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (ร้อยละ ๖๘.๑๗) รองลงมา คือ นักเรียนร่วมสรุปองค์ความรู้ (ร้อยละ ๖๘.๙๒) ดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ ผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เดือนธันวาคม ๒๕๕๘

ประเด็น (N=๑๔๖๔ โรงเรียน)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
๑. บอกผลที่ต้องการให้ผู้เรียนทราบ	๑,๓๖๙	๙๓.๕๑
๒. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	๑,๔๑๕	๙๖.๖๕
๓. เสริมแรงแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม	๑,๓๙๓	๙๕.๑๕
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม	๑,๓๓๖	๙๑.๒๖
๕. ให้ผู้เรียนได้ร่วมถกแถลงเมื่อจบกระบวนการ	๑,๐๓๒	๗๐.๔๙
๖. ใช้สื่อตามที่กำหนด	๑,๓๘๗	๙๔.๗๔
๗. ใช้สื่อเหมาะสมกับผู้เรียน	๑,๓๙๘	๙๕.๔๙
๘. ใช้สื่อเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	๑,๓๙๕	๙๕.๒๙
๙. ใช้สื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน	๑,๓๐๑	๘๘.๘๗
๑๐. ใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	๑,๓๓๑	๙๐.๙๒
๑๑. ใช้แหล่งการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้	๑,๓๘๐	๙๔.๒๖
๑๒. ใช้สื่อเหมาะสมกับผู้เรียน	๑,๓๘๘	๙๔.๘๑
๑๓. ใช้สื่อเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	๑,๓๘๑	๙๔.๓๓
๑๔. ใช้สื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน	๑,๒๕๒	๘๕.๕๒
๑๕. ใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	๑,๒๖๒	๘๖.๒๐
๑๖. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	๑,๐๕๗	๗๒.๒๐
๑๗. มีการบันทึกการจัดกิจกรรม	๑,๔๖๔	๑๐๐
๑๘. มีการสะท้อนผลการประเมินสู่ผู้เรียน	๑,๑๐๓	๗๕.๓๔
๑๙. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน	๙๙๘	๖๘.๑๗
๒๐. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	๑,๔๒๕	๙๗.๓๔
๒๑. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ	๑,๔๐๕	๙๕.๙๗
๒๒. นักเรียนกล้าแสดงออก	๑,๓๕๘	๙๒.๗๖
๒๓. นักเรียนร่วมเสนอผลการเรียนรู้ของตนเอง	๑,๒๓๕	๘๔.๓๖
๒๔. นักเรียนร่วมสรุปองค์ความรู้	๑,๐๐๙	๖๘.๙๒

๓.๒ ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

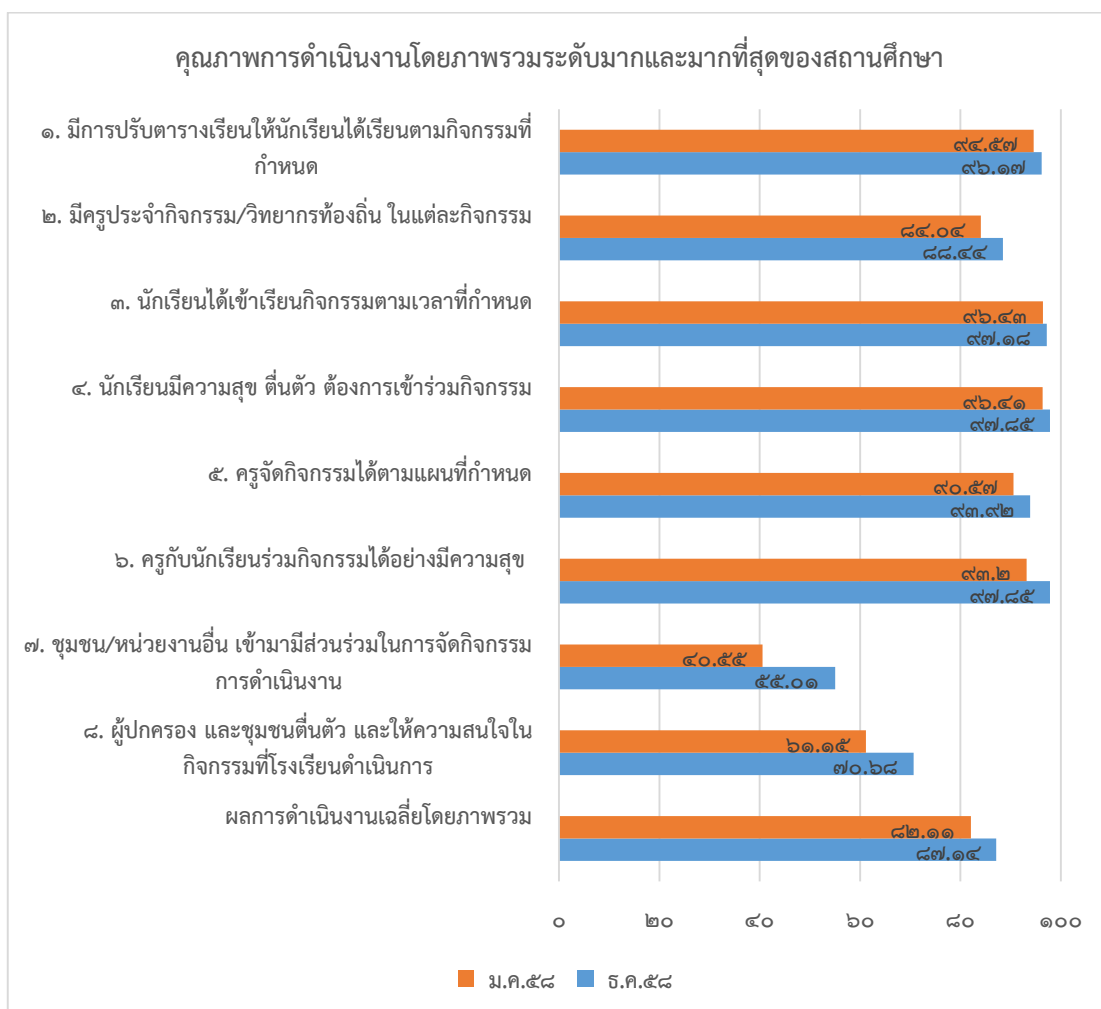
ผลการดำเนินงานโดยภาพรวมช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า สถานศึกษาดำเนินงานตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ มีคุณภาพโดยรวมเฉลี่ยในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๘๗.๑๔ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนมีความสุข มีความตื่นตัว ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนและครูร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๘๗.๘๕ รองลงมา นักเรียนได้เข้าเรียนกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ ๘๗.๑๘ มีการปรับตารางเรียนให้นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมที่กำหนด ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าร้อยละ ๘๖.๑๗ ขณะที่ชุมชน/หน่วยงานอื่น และภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน ในระดับระดับมากถึงมากที่สุด มีเพียงร้อยละ ๕๕.๐๑ และผู้ปกครองชุมชนมีความตื่นตัว และให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการในระดับระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ ๗๐.๖๘

เมื่อเปรียบเทียบระดับผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ในช่วงเดือนพฤศจิกายนกับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ของสถานศึกษาตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สรุปได้ว่า สถานศึกษามีผลการดำเนินงานโดยภาพรวมมากขึ้นกว่าผลการดำเนินงานในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ในทุกประเด็น โดยประเด็นผลการดำเนินงานที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นสูงสุด ๓ ลำดับ มีดังนี้คือ ๑) ชุมชน/หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน (ร้อยละ ๑๔.๔๖) ๒) ผู้ปกครอง และชุมชนตื่นตัว และให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ (ร้อยละ ๕.๕๓) และ ๓) ครูกับนักเรียนร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข (ร้อยละ ๔.๖๕) ดังตารางที่ ๗ และแผนภูมิที่ ๒

ตารางที่ ๗ คุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยภาพรวมในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

ประเด็น	ระดับคุณภาพการดำเนินงาน (%)					
	เดือน พ.ย. ๕๘			เดือน ธ.ค.๕๘		
	มากที่สุด	มาก	รวม	มากที่สุด	มาก	รวม
๑. มีการปรับตารางเรียนให้นักเรียนได้เรียนตามกิจกรรมที่กำหนด	๔๘.๐๔	๔๖.๕๓	๙๔.๕๗	๔๙.๙	๔๖.๒๗	๙๖.๑๗
๒. มีครูประจำกิจกรรม/วิทยากรท้องถิ่น ในแต่ละกิจกรรม	๓๑.๕๙	๕๒.๔๕	๘๔.๐๔	๓๗.๐๕	๕๑.๓๙	๘๘.๔๔
๓. นักเรียนได้เข้าเรียนกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด	๕๑.๗๗	๔๔.๖๖	๙๖.๔๓	๕๐.๕๔	๔๖.๖๔	๙๗.๑๘
๔. นักเรียนมีความสุข ตื่นตัว ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม	๕๑.๓๒	๔๕.๐๙	๙๖.๔๑	๕๕.๐๖	๔๒.๗๙	๙๗.๘๕
๕. ครูจัดกิจกรรมได้ตามแผนที่กำหนด	๓๐.๐๗	๖๐.๕๐	๙๐.๕๗	๓๔.๙๒	๕๙.๐๐	๙๓.๙๒
๖. ครูกับนักเรียนร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข	๓๙.๓๓	๕๓.๘๗	๙๓.๒	๔๗.๑๐	๕๐.๗๕	๙๗.๘๕

ประเด็น	ระดับคุณภาพการดำเนินงาน (%)					
	เดือน พ.ย. ๕๘			เดือน ธ.ค.๕๘		
	มากที่สุด	มาก	รวม	มากที่สุด	มาก	รวม
๗. ชุมชน/หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน	๑๐.๑๖	๓๐.๓๙	๔๐.๕๕	๑๙.๒๒	๓๕.๗๙	๕๕.๐๑
๘. ผู้ปกครอง และชุมชนตื่นตัวและให้ความสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ	๑๓.๓๔	๔๗.๘๑	๖๑.๑๕	๒๒.๖๓	๔๘.๐๕	๗๐.๖๘
ผลการดำเนินงานเฉลี่ยโดยภาพรวม	๓๔.๔๕	๔๗.๖๖	๘๒.๑๑	๓๙.๕๕	๔๗.๕๙	๘๗.๑๔

แผนภูมิที่ ๒ คุณภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมระดับมากและมากที่สุดของสถานศึกษาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กับเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๔. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

๔.๕ ปัญหาด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดทำแผนที่ใช้ในกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างอายุของนักเรียน และการบูรณาการ หรือแผนการจัดกิจกรรมยังไม่ละเอียดครอบคลุมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และยังไม่ครบสมบูรณ์ในบางกิจกรรม แต่เป็นปัญหาที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการแก้ไขได้ และมีผลทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมาย และนักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข

๔.๖ ปัญหาด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่า มีจำนวนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บางกิจกรรมต้องใช้เวลาดิฉันต่อกันหลายชั่วโมง ทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและหรือขยายเวลาในการจัดกิจกรรม และจัดให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมถึงผู้ปกครอง ครูผู้สอนและผู้บริหารในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงมีความกังวลว่าการจัดกิจกรรมตามนโยบายอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนลดลง

๔.๗ ปัญหาด้านผู้เรียนและครู พบว่า ยังมีนักเรียนบางคนทำงานซ้ำไม่ทันเพื่อน หรือนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างวัยในการทำกิจกรรมที่คล่องตัว ทำให้นักเรียนบางคนขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม โดยครูมีแนวทางแก้ไขและทำให้นักเรียนมีโอกาสร่วมช่วยเหลือกัน ให้เพื่อนคนที่เก่งช่วยสอน อีกทั้ง มีการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางด้านร่างกายและสติปัญญาเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันได้ นอกจากนี้ ยังพบว่าโรงเรียนบางแห่งยังมีครูที่ขาดทักษะ/ความชำนาญในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

๔.๘ ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งเป็นปัญหาที่สถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขโดยปรับเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้สามารถดำเนินการกิจกรรม เป็นไปตามเป้าหมาย และสถานศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน แหล่งเรียนรู้อยู่ไกลต้องใช้เวลาในการเดินทางมากและในการจัดกิจกรรมน้อย

ตารางที่ ๘ ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

(๑) ปัญหาด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๑	แผนการจัดกิจกรรมยังไม่ละเอียด ครอบคลุมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และยังไม่ครบสมบูรณ์ในบางกิจกรรม	ชี้แนะ ช่วยเหลือครูทุกคน ปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น นิเทศ กำกับติดตาม	มีแผนการจัดกิจกรรมที่ดีขึ้น
๒	ความแตกต่างระหว่างอายุของนักเรียนจัดตามระดับชั้นและเน้นการบูรณาการ	จัดตามระดับชั้นและเน้นการบูรณาการ	จัดกิจกรรมได้ตามแผน
๓	เวลาในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรมไม่เพียงพอในการทำงานของนักเรียน	จัดหลักสูตรแบบบูรณาการและหรือขยายเวลาเพิ่มอีก ๑ ชั่วโมง	● นักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการ

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
			● นักเรียนทุกกลุ่มทำงานเสร็จและนำเสนอต่อเพื่อนได้ทุกกลุ่ม
๔	ไม่มีเวลาซ่อมเสริมสาระการเรียนรู้หลัก	ปรับโครงสร้างกิจกรรมให้มีกิจกรรม Head มากขึ้น	นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสริมมากขึ้น

(๒) ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๑	บางกิจกรรมเวลาไม่สอดคล้องกันต้องใช้เวลาดิตต่อกันกันหลายชั่วโมง	ครูดูกิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมนั้นและใช้เวลาตามที่กำหนดหรือเพิ่มเวลาเรียน	นักเรียนได้ชิ้นงานตามความสามารถของนักเรียน และเหมาะสมกับวัย และได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้น
๒	โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณหรืองบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม	- ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม - เสนอของงบประมาณในการจัดกิจกรรม - บางกิจกรรมครูเขียนโครงการไปขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมาช่วยได้บ้าง	- นักเรียน เรียนอย่างสนุกสนานและมีความคิดสร้างสรรค์ - ในบางสถานศึกษายังไม่มีงบในการดำเนินการ - ครูสามารถดำเนินการได้ดีขึ้น มีกำลังใจในการทำงาน
๓	เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอ/ขาดอุปกรณ์	ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม/จัดเตรียมสื่อที่หาได้ในท้องถิ่น	นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน/และเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบ
๔	บางครั้งมีกิจกรรมอื่นแทรกหรือวิทยากรไม่มาสอน	จัดกิจกรรมอื่นทดแทนแบบบูรณาการ	นักเรียนได้เรียนรู้ครบตามตารางที่จัดให้

(๓) ปัญหาด้านผู้เรียน

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๑	นักเรียนบางคนไม่สนใจฟังจึงทำให้ไม่เข้าใจและทำผลงานไม่สำเร็จ	มีสื่อช่วยสอนและตัวอย่างเพื่อทำให้กระตุ้นความสนใจของนักเรียน	นักเรียนสนใจและตั้งใจทำงานมากขึ้น
๒	นักเรียนบางส่วนใจบางส่วนรบกวนเพื่อน	ครูดูแลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น	นักเรียนตั้งใจเรียน

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๓	มีนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้ ช้าไม่ทันเพื่อน	ให้เพื่อนคนที่เก่งช่วยสอน	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้ สำเร็จตามเป้าหมาย
๔	นักเรียนมีความแตกต่าง ทางด้านร่างกายและ สติปัญญา ด้านการเรียนรู้	ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความ แตกต่างทางด้านร่างกาย และสติปัญญาและเรียนรู้ ร่วมกันได้	นักเรียนมีความสุขในการ เข้าร่วมกิจกรรมและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น
๕	นักเรียนขาดทักษะในการใช้ อุปกรณ์	ครูคอยชี้แนะ ให้ คำปรึกษา เป็นกำลังใจให้ นักเรียน	นักเรียนได้ชิ้นงานตาม ความสามารถของนักเรียน และเหมาะสมกับวัย

(๔) ปัญหาด้านครู

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๑	ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อและ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	สื่อบางชนิดที่มีอยู่ในท้องถิ่น มอบหมายให้นักเรียนนำมา เอง	ทำให้มีสื่อและอุปกรณ์ พร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรม
๒	ครูไปราชการหลายท่าน ทำ ให้ไม่ได้จัดกิจกรรมตามแผน ที่กำหนดบางชั้น	ครูที่อยู่หน้านักเรียนมาร่วม ทำกิจกรรมร่วมกัน	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน
๓	ครูยังขาดทักษะ ความ ชำนาญในการจัดกิจกรรมใน การจัดกิจกรรมที่ หลากหลาย	จัดอบรมครู จัดสรรสื่อ งบประมาณ	ครูได้มีประสบการณ์ในการ จัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" มากขึ้น และมี สื่อแหล่งเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
๔	เอกสารมากเกินไปเพิ่มภาระ ครู	กำหนดบทบาทชัดเจน และช่วยเหลือ	ครูยินดีเข้าร่วมกิจกรรม
๕	ครูผู้สอน ย้ายไปดำรง ตำแหน่งใหม่ ณ สถานศึกษาแห่งใหม่	ปรับเปลี่ยน/ปรับลด กิจกรรมตามความ เหมาะสมและความ ต้องการของนักเรียนมาก ที่สุด	นักเรียนได้เรียนรู้และร่วม กิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ อย่างมีความสุข

(๕) ปัญหาด้านอื่น ๆ

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
๑	ยังขาดสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายในกิจกรรมของ ชั้นประถมศึกษา	บูรณาการการจัดกิจกรรม ให้เข้ากับหลักสูตร เพื่อให้ เกิดความหลากหลายใน	นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพิ่ม มากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ นักเรียนได้สนุกกับการทำ กิจกรรม

ลำดับ	รายละเอียดปัญหา	วิธีแก้ไข	ผลที่เกิดขึ้น
		กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	
๒	ผลงานนักเรียนที่สร้างสรรค์แล้ว ไม่มีที่เก็บ	ฝากเก็บผลงานไว้ตามห้องต่างๆ	มีที่เก็บผลงานชั่วคราว แต่ทำให้สภาพห้องไม่น่าดู
๓	สถานที่บางจุดมีการปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในกายภาคหน้า	เปลี่ยนแปลงสถานที่ใหม่	ยังไม่มีผลที่เกิดขึ้น

๕ การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่น

จากข้อมูลการรายงานของสถานศึกษา จำนวน ๑,๔๖๔ แห่ง สรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมา คือ ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม (ร้อยละ ๖๗.๙๖) และการมีส่วนร่วมจากภูมิปัญญา / ปราชญ์ชาวบ้าน (ร้อยละ ๖๑.๖๘) ตามลำดับ ดังตารางที่ ๙-๑๐

ตารางที่ ๙ การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่น

ประเด็น (N=๑,๔๖๔ แห่ง)	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
๑. บุคลากรภายในโรงเรียน	๑,๔๖๔	๑๐๐
๒. ผู้ปกครอง	๙๙๕	๖๗.๙๖
๓. ภูมิปัญญา / ปราชญ์ชาวบ้าน	๙๐๓	๖๑.๖๘
๔. องค์กร/หน่วยงานภาครัฐ	๗๐๒	๔๗.๙๕
๕. องค์กร/หน่วยงานภาคเอกชน	๔๙๒	๓๓.๖๑

ตารางที่ ๑๐ ตัวอย่างหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมกับสถานศึกษา

จังหวัด	โรงเรียน	หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วม
นครราชสีมา	บ้านสระมะค่า	ผู้ปกครอง
สุรินทร์	บ้านหนองหรี	อบต.ทุ่งมน
ระยอง	นิคมวิทยา	สวนสุภัทราแลนด์
หนองบัวลำภู	ดอนปอวิทยา	อบต.หนองบัวใต้
นราธิวาส	บ้านจะแนะ	วิทยาลัยสารพัดช่าง
	บ้านเปล	สำนักงานเกษตรอำเภอ
ปทุมธานี	วัดเปรมประชากร	คริสตจักร Baptists
กาฬสินธุ์	สหสันติศึกษา	พิพิธภัณฑสถาน

๖. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๖.๑ ความคิดเห็นต่อนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และผู้บริหารสถานศึกษายังคาดหวังว่าการดำเนินการตามนโยบายจะช่วยแก้ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา มีการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และนักเรียนได้พัฒนาทั้งในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาตรงกับความต้องการและความสามารถ และความถนัด

กลุ่มครูผู้สอน

ครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องมีความคิดเห็นต่อนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ว่าทำให้ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ทักษะไปปฏิบัติได้จริงครูสามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย แม้จะมีภาระงานมากยิ่งขึ้น สามารถจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาผู้เรียนครบทั้ง ๔ H ที่จะช่วยส่งเสริมนักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ค้นพบความถนัดของตนเองได้ ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนยังมีความกังวลในเรื่องการจัดทำเอกสารเพื่อการรายงานให้กับหลายหน่วยงานที่ยังให้รายงานอยู่

กลุ่มผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนาร่องให้ความคิดเห็นต่อนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ว่านโยบายนี้ทำให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและนักเรียน โรงเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนที่ไม่ถนัดด้านวิชาการมีทางเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองถนัด หรือต้องการ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสามารถปรับตัวกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลงได้

กลุ่มนักเรียน

นักเรียนในโรงเรียนนาร่องแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไว้ว่านโยบายนี้ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสรู้ และเพิ่มทักษะหลายด้านให้แก่เด็กนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและความสุขกับการทำกิจกรรม ทำให้เกิดการผ่อนคลาย ไม่เครียดจากการเรียนมากเกินไป เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะด้านอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียน และทำให้นักเรียนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

๖.๒ ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) ปัจจัยความสำเร็จ

ด้านบุคลากร

ระดับผู้บริหาร ต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ระดับผู้ปฏิบัติ มีดังนี้

- ผู้ปฏิบัติและ Smart Trainers ต้องมีความเข้าใจและชัดเจนในหลักการทั้ง ๔ H เพื่อให้สนองตอบต่อหลักการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน และกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริม ช่วยเหลือสถานศึกษา และครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เรื่องเล่าเร้าพลัง” ระหว่างโรงเรียนนำร่องหรือโรงเรียนคู่ขนาน

- ครูผู้สอนต้องสามารถเชื่อมโยงหรือบูรณาการการจัดกิจกรรมตามนโยบายสู่การเรียนการสอนตามปกติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

- ครูผู้สอนต้องส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักเรียนให้พร้อมดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ โดยครูผู้สอนมีความตื่นตัว เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) และทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิต

- ครูผู้สอนต้องมีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถออกแบบกิจกรรมที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะทั้ง ๔ H

- การมีรูปแบบการพัฒนาครูสอนที่หลากหลายไม่เน้นการพัฒนาครู ผู้สอนโดยการอบรมสัมมนาแต่เพียงอย่างเดียว

ด้านเงินหรืองบประมาณ ได้แก่ การทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว และแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบาย โดยคำนึงถึงสภาพบริบท และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งจัดทำคู่มือหรือแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนทั้ง ๔ H

ด้านการจัดการ ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรให้ป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ๒) มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เป็นระบบ และ ๓) มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบายตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

๖.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนให้เพียงพอในการจัดกิจกรรม ตลอดจนจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียน

๒) ควรเพิ่มทักษะและเทคนิคการจัดกิจกรรมให้กับครูผู้สอน

รายการเอกสารอ้างอิง

- สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๘). สรุปรายงานผลการติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) เชิงประจักษ์ ครั้งที่ ๒ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).
- ศูนย์นิเทศและพัฒนาคุณภาพการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๘). รายงานสรุปผลการติดตามและรายงานความก้าวหน้าของ Smart trainer ในการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เดือนธันวาคม ๒๕๕๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).
- ศูนย์ DLIT, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๘). สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา รายสัปดาห์ (เดือนธันวาคม ๑๑-๑๘ และ ๒๕ - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘) ที่รายงานผ่านระบบ Supervision Application. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๘). สรุปผลการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘) กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).